

3 **Změna dispozic pro zacházení se zásilkou udělovaná dopravci v průběhu přepravy**

K častým příčinám krádeží zásilek při mezinárodní silniční přepravě a následných nesnázích dopravců spojených s otázkou jejich odpovědnosti za vznik škody a povinnosti škodu nahradit patří jednání, kdy dopravce podcení situaci a nepoukáže na zákonné podmínky, kterými je vázáno dispoziční právo odesílatele (ev. příjemce) žádat po něm v průběhu přepravy změny v zacházení se zásilkou oproti požadavkům uplatněným původně v objednávce přepravy (v přepravní smlouvě) a v nákladním listě CMR.

Pachatelé (často gangy pachatelů) krádeží přepravovaných zásilek, kteří v konkrétní přepravě vystupují jako jedna z firem přepravního řetězce, využívají a zneužívají nezřídkla lehkomyšlnosti dopravce, event. přímo jeho řidiče tím, že v telefonické (příp. i e-mailové) komunikaci žádají po dopravci nebo přímo po jeho řidiči, aby realizoval dodání zásilky jinému příjemci či na jinou adresu, než vyplývá z údajů nákladního listu CMR, který odesílatel a dopravce (jeho řidič) při převzetí zásilky k přepravě stvrdili svými podpisy.

Jestliže dopravce či jeho řidič takovou telefonickou změnu dispozic pro zacházení s přepravovanou zásilkou akceptuje (nezřídkla v „dobré víře“, že „pružně a bez zbytečných formalit“ vyhověl svému příkazci), porušil závažně zákonná ustanovení a přinejmenším se zbytečně vystavuje nemalému riziku.

V horším případě, tj. zejména v případě, že v dané přepravě šlo o falešné a u dopravce navíc nezákonným způsobem uplatněné příkazy pachatelů trestné činnosti, jejichž akceptací dopravcem došlo ke krádeži zásilky, nese dopravce odpovědnost za nešťastné důsledky tohoto svého jednání.

Proto je namístě naléhavé doporučení pro dopravce: **Pozor na dodržování zákonných podmínek pro změny dispozic k zacházení se zásilkou udělovaných dopravci (event. přímo jeho řidiči) v průběhu přepravy** a upozornění na klíčová zákonná preventivní opatření, která sledují ochranu přepravované zásilky a tudíž také i zájem každého řádného dopravce.

Je obvyklé, že dopravce provádějící mezinárodní silniční přepravu zásilky důvodně očekává, že odesílatel zásilky ví přesně to, jakému příjemci a na jakou adresu má být dopravcem přepravovaná zásilka dodána. Předpokládá, že tyto základní údaje vyplývají z objednávky přepravy a že se promítnou v nákladním listě CMR, který je dokladem o uzavření přepravní smlouvy. Ostatně odesílatel odpovídá za správnost těchto a dalších základních údajů nákladního listu CMR nutných pro dodání zásilky jejímu příjemci a za výlohy a škody, jež vzniknou dopravci v důsledku nepřesnosti nebo neúplnosti údajů zásadních pro uskutečnění přepravy (viz čl. 6 a 7 Úmluvy CMR).

Jestliže však dojde k situaci, kdy je dopravce či přímo jeho řidič žádán v průběhu přepravy o změny v zacházení s přepravovanou zásilkou, je namístě, aby dopravce zpozorněl vůči tomu, kdo, k čemu a za jakých podmínek je v této situaci oprávněn; kým a jaké zákonné náležitosti pro změnu dispozic pro zacházení se zásilkou mají být splněny.

Je zde namístě připomenout a odkázat zejména na kogentní ustanovení čl. 12 Úmluvy CMR, které tyto důležité otázky upravují a dávají na ně, zcela důvodně, striktní – přísné, nesmlouvavé – odpovědi.

V situacích, o nichž je zde řeč, je třeba, aby si byli pracovníci dopravce především vědomi:

1. **práva odesílatele** (ev. příjemce – jedině však tehdy, pokud sám odesílatel při vystavení nákladního listu CMR do něj učinil záznam o tom, že právo disponovat se zásilkou

■ **Základní zákonná kritéria výkladů právních jednání**

↔ **Dotaz:**

Jaký je právní význam mezi stranami přepravní smlouvy zavedené obchodní praxe či obchodních zvyklostí?

§ 555

(1) Právní jednání se posuzuje podle svého obsahu.

(2) Má-li být určitým právním jednáním zastřeno jiné právní jednání, posoudí se podle jeho pravé povahy.

§ 556

(1) Co je vyjádřeno slovy nebo jinak, vyloží se podle úmyslu jednajícího, byl-li takový úmysl druhé straně znám, anebo musela-li o něm vědět. Nelze-li zjistit úmysl jednajícího, přisuzuje se projevu vůle význam, jaký by mu zpravidla přikládala osoba v postavení toho, jemuž je projev vůle určen.

(2) Při výkladu projevu vůle se přihlízí k praxi zavedené mezi stranami v právním styku, k tomu, co právnímu jednání předcházelo, i k tomu, jak strany následně daly najevo, jaký obsah a význam právnímu jednání přikládají.

§ 557

Připouští-li použitý výraz různý výklad, vyloží se v pochybnostech k tíži toho, kdo výrazu použil jako první.

§ 558

(1) V právním styku s podnikatelem se výrazu připouštějícímu různý výklad přisoudí význam, jaký má v takovém styku pravidelně. Není-li však druhá strana podnikatelem, musí ten, kdo se toho dovolává, prokázat, že druhé straně musel být takový význam znám.

(2) V právním styku podnikatelů se přihlíží k obchodním zvyklostem zachovávaným obecně, anebo v daném odvětví, ledaže to vyloučí ujednání stran nebo zákon. Není-li jiné ujednání, platí, že obchodní zvyklost má přednost před ustanovením zákona, jež nemá donucující účinky, jinak se může podnikatel zvyklosti dovolat, prokáže-li, že druhá strana určitou zvyklost musela znát a s postupem podle ní byla srozuměna.

■ **Odborná péče jako podstatný požadavek práva**

↔ **Dotaz:**

Co se obecně rozumí frekventovaným právním pojmem odborná péče?

§ 5

(1) Kdo se veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu, dává tím najevo, že je schopen jednat se znalostí a pečlivostí, která je s jeho povoláním nebo stavem spojena. Jedná-li bez této odborné péče, jde to k jeho tíži.

21. **V případě sporu, zda jde při vzniku škody o hrubou nedbalost dopravce ve smyslu čl. 29 Úmluvy CMR, rozhoduje:**
- zasílatel;
 - odesílatel zásilky;
 - soud.
22. **V jaké lhůtě se standardně promlčují nároky z přeprav podle Úmluvy CMR?**
- Za 1 rok;
 - za 4 roky;
 - za 10 let.
23. **Promlčecí lhůta při částečné ztrátě zásilky, při jejím poškození nebo při překročení dodací lhůty počíná běžet:**
- uplynutím tří měsíců ode dne uzavření přepravní smlouvy;
 - šedesátým dnem po převzetí zásilky dopravcem;
 - dnem vydání zásilky.
24. **Písemná reklamace staví běh promlčecí lhůty:**
- až do dne, kdy dopravce reklamaci telefonicky nebo v osobním rozhovoru odmítne;
 - až do dne, kdy dopravce reklamaci postoupí k vyřízení svému právnímu zástupci;
 - až do dne, kdy dopravce reklamaci písemně odmítne a vrátí k ní připojené doklady.
25. **Podle Úmluvy CMR lze považovat zásilku bez dalších důkazů za ztracenou:**
- nebyla-li vydána do 30 dnů po uplynutí sjednané lhůty, a pokud nebyla lhůta sjednána, do 60 dnů po převzetí zásilky dopravcem k přepravě;
 - po 30 dnech od podání zásilky k přepravě;
 - nebyla-li vydána do 15 dnů od podání zásilky k přepravě, i když o to oprávněný písemně požádal.
26. **Nárok na náhradu za překročení dodací lhůty při dodání zásilky příjemci může být uplatněn:**
- jen tehdy, byla-li dopravci zaslána písemná výhrada do 21 dnů poté, kdy byla zásilka dána k dispozici příjemci;
 - kdykoliv po dobu 1 roku ode dne, kdy byla zásilka dána k dispozici příjemci;
 - nejdéle do 7 dnů ode dne, kdy byla zásilka dána k dispozici příjemci.

14.3.2 **Rámcová smlouva o zajišťování přeprav v mezinárodní i vnitrostátní silniční dopravě****Smlouva o zajišťování přeprav v mezinárodní i vnitrostátní silniční dopravě uzavřená mezi**

společností
 se sídlem, IČ,
 zápis v OR u Krajského soudu, oddíl,
 vložka, bankovní spojení,
 č. ú., zastoupenou jednatelem
 na straně jedné (dále jen dopravce)

a

společností
 se sídlem, IČ,
 zápis v OR u Krajského soudu,
 oddíl, vložka....., zastoupenou
 jednatelem na straně druhé (dále jen
 příkazce)

I.**Právní subjektivita smluvních stran**

článek 1

Příkazce prohlašuje, že je řádně založenou společností, která je registrována dle českých právních předpisů a je oprávněna vykonávat podnikatelskou činnost.

článek 2

Doprovce prohlašuje, že je řádně založenou společností, která je registrována dle českých právních předpisů a je oprávněna vykonávat podnikatelskou činnost v oboru mezinárodní a tuzemské nákladní silniční přepravy.

II.**Předmět smlouvy**

Doprovce se zavazuje na základě této smlouvy konat pro příkazce pravidelné přepravy dle dále stanovených podmínek svými dopravními vozidly a/nebo vozidly sjednanými. Příkazce se zavazuje uhradit dopravci za prováděné přepravy úplatu dle podmínek stanovených v cenovém ujednání – viz příloha č. 1 této smlouvy „Cenová ujednání“.

III.**Objednání jednotlivých přeprav**

článek 1

Jednotlivé přepravy budou prováděny dopravcem na základě písemných objednávek příkazce, které jsou tedy takto součástí této smlouvy. Písemnou objednávkou se rozumí objednávka zasláná e-mailem, faxem nebo poštou. Objedávka bude příkazcem zaslána